

Euzkortar Umien Aldez

Bete ezin leikezan eskeintzak

II

"Nai al dezu ortzetik ludia arapatu ta sagaf bat bezela zeure eskutxoan ipintza?" — Tagore.

Beste guraso batzuek beñiz alderantzira egin oi dute. Ezer balio ez duten gauzagaitik sari aundiak eskeintzen dituzte, baha emateko ustez ez ordea.

Ezaterako: — Maite, jetxi zaitex maien gaftetik — dio amak.

(Umeak jaramonik ere ez esana egiten oitzua ez dalaiko.)

Beriro ere amak: — Ume, maien gaftetik jatxitzen ba'zero otañatxo auxe bete kerek emango dizkitzu".

Onelako eskeintzak egiteko oitura duten gurasoak ez dira gauza gutxigaitik bildurtzen. Ara botoi batzuek: "Maite, ilia ebaki bitartean geldirik egoten beraera iru eruberadun txifinga edef bat erosiko dizut".

"Txira sendagileko esan duan sendakia au artzen ba'dezu, alia etofiko da beriala eta itxasontzia bete-bete jostalau ekañiko dizkitzu". (Au eskeintzen zioten umien aita egun artan Cardiffen zegoan.)

Ara neonek entzundakoa igaz ura! artzen egon nintzan, bahu-etxe batean "Maititza, baskada ur au begiak itxi ta sanga-sanga eraten ba'dezu, gaztañi efiak erosiko dizkitzu" (Leku onean zeuden gastaña efiak, San Bartolome eguna zañ za sefaleniantzen da).

Sari abek eskeintze burugabekeri aundi bat da, zio askogaitik. Bata ume-ari eskañen zain lanak edo indañak ez dualako merezi eskeintzen zayon albesterañoko sariñik.

Mayaren gañera igota erori ta ezu bat puskatzeko zorian dabilen umeak ez du sariñik irabasten andik jatxitzeagaitik. Eta "jatxi ortik, ume, kerexak emango dizkitzu" eta esaten duan ama, lelantoni aundi bat da, umeari aziera ona emateko modurik ifondik ere ez dazkana.

Ume ofi, zoñotz-zoñotz esan beaf zayo: "Ia, jatxi ortik arin, erori ez zai-tenen" eta begira gelditu ia esana egiten beraiala asten dan edo ez, eta baldin esanik egiteko asmorik ez ba'du, nor berak jatxi, eta atze aldiari zaplaza bat eman beñiz igo ez dedin.

Platerian umeak daukan jakia jateagaitik ere ez da zer eskeñik. Gogoa ba'dauka, umeak berez jango ditu babañunak, eta gaxorik dagoalako edo gogo-rik ez ba'dauka, sariak gora bera'eñ jan izango ditu, eta ez jatea obe gañera.

Izan leike beste gauza bat ere Bulojin umea gaizki azia ba'da jateko gogoa uki ari esan lesake ez duala jan nai, ia jateagaitik ezer sariñik ateratzan eta duan, edo baita ifor amofatzen ipiñteagaitik ere.

Bai diri umeak jatordu bakoitzean ematen dituzten disgustoak, beste guzti jateko gogoa kentzen diotenak. Onenbesteran gaizki azitako umeak eza-gutu ditugu.

Ume abekin jatordu du bakoitzaren azieralak onelakoak izan oñ dira: "Ama, nik ez det jarleku onetan jañ nai, nik aitazoren ondoan nai det".

"Au ez da nere edan-ontzia, nerea, karlatok daukanra da."

"Nik ez nuan nai ura neskameak ematerik, nik ura amak ematea nai nuan, eta orain ez det urik erango."

"Okelarik ez det nai nik, afautza nai det."

"Ama, neri bañu sagar aundiago eman diozu Miren'eri eta nik au ez det nai."

"Ama, kerexak gogoak daude eta ekatzuz neuri danak."

"Ama Xabier'ek begiratu egiten dit, eta ori neuri burla egitia da."

"Ama, Iñakiñk mayen azpitik ikutu egiten dit eta oñi paska auxe arpegira bota biañ diot" eta abar, eta abar.

Onelako ume gaizki aziak ez dira sariak eskeñiaz zuzentzen, beste era batera balzik.

Eman ezin diran sariak agintzea oso dago aziera onaren aurka. Umera beret siñikora dañen, beret siñismenañ neuria du, eta amar edo ogel bider en-gañatu ari beti ezin engañatu al izango degu. Eta gañera auferantzian, egia esaten diogunean ere ez digu siñistuko.

Eta baldin ifoiz esaten ba'diogu: "au, edo ori, egin ezañu" "au, edo ori, emango dizut eta", "ia, erakutzi ezañu ba" erantzungsungo digu.

Eta bai leike eguna batean lotzagabe zamarrak auxe esatea: "Jayo mintzantzik onera beti zaude sariak eskeintzen bafia ez dizkatzu ifoiz ematen".

Eta zer erantzun gentzayoke au esaten duan umeari, baldin lotzagabekeri bat dan afera egia ba'da?

ARITOKIETA.

III

Axta oska ta itxasua asare un ta bits-artian, bere makaluakin euzko-ixontzia zibuka ebilan makaluin atzetzik azkar, noranal...

;Itxas gizonaren etxerako poza ontziburubak, "bijar" esan oñan...

Azkenengo aldiz saria goratu ta zabaldu eben, makaluiz beterik... Batzuk geñt, asi ziran burubak kehtzen, bestiak, garbituz, gatzu emoten...

Añain-piliua amalzera joyala, añain-artian ageri zuan... ;Zef zan, a? — Joseben gorpuba-danak esan eben Eta, andik, lastef alendu ziran igezi...

;Itxas gixonene une bildufgarria Erio'n aufian aufkitu ziran...

Igesi eta igezi ixontzi-zilar, euren txikletan estaldu ziran. Ta uin-afetik lamin batek ifuan: "bijar" zeubekana nai neuke itzuli..." Muniategiñf Sabin.

Uafa.—Gorengolefkarri bat aigeri zuan yaki Muniategiñf Sabin gastiañn olefkarik eztria edozelazkak. Aste onetan salgai jañiko da bere lenengo olekari-diztaz, "Goiz-aize". Egun-sentik...

Muniategiñf Sabin. Muniategiñf langolefkarri gastiak biar-biañekak doguz Bizkaiñ onetan. Egoñitzañtak idaztik idaztik...

"Goiz-aize" idaztik adiraziko dausku nor dan eta zer egin daikian Artea-ga'ko gaste onek. Egunañ apanago, sakonago datorkigu. Euzko-olefkarriñ goren malak beriak ixango danzan gaste oni txapela kenduten dautsogu.

A zan erantzun-bako itauna, a zan gurarizko afgatasuna!

Iru itxastar gaste leñdem, ene matia, ene matia makar-bakarik entzuten yaken...

;Ol zenbat bijotz nasatu ziran Ija, makalu bete zanian...

II

Axta oska eta itxasua asare; un ta bits-artian, bere makaluakin euzko-ixontzia buruka ebilan Lufbariko itxaso gogor baltzian...

Oyu zoli bat entzun zan: "Ene ama!" Gero, besta bat: "Itxasora gixona!"

Batellan, bost arauñari kementsuñ urten ziran... Bafia, oi, dana alperik...

Uñ-artetik, lamiañ batek ifuan: "Eñe gixonok, iżegaitik dagizkue oñenbeste ayenetsu eta negaf?"

Iñakiñk zateze, koldarok, ixilik!

Matasunaren bafia onak kantetan, neure besuetan datza... ;gixasemia!

Bere uliarin biguna; bere aoko ifibara, bere edertasun zoragariña...

Oi zelako begitxubak tukoz, aragi-zuridun;

irratua naukon gixasemak!

osutxu bat daramotsa orain: gero bi;

jeñebekana nai neuke itzuli...

Euzkadi

Bilbao'kua	2,00	dko. Iru ilea
Bilbao'atzkua	11,25	" "
Idazki-itunmena	62,00	" "
Atzeñetakua	112,50	" "

Beldayer itunduba

7.192 zenbakija

iEuskalduna'ra!

Euzko-aldunial omenaldi egingo dautsegu gauñ; Balzof yakela! Gixon oñek egin dabezan lanak, ezira lan kas-kafak. Calvo Sotelo egegeta zitelpat uste ixan ebau bildufeñ kikildute itxiko ebañala, bafia, bai zai zera! Euzkadiñr zof yakozan eskubidiak zelakual, eta zeintzuk dirla edefeta ta argiro atzaldo ebeñ Madrid'ko aldunetxian.

Geure efi onen aldez zenbat lan-egin dabezan! Baseñik arazauak, aranzalaiñ dagojokizak, langile-lanak. Gustiñ enren gain eta ezertu be eztabe itxi egin-barlik. Gixon apal tea jakintsubak. Amaikatxu samiñaldi jazar, dabez. ;Eta eztañsegu emongo geure metetasuna? Zof yake. Afonen semiañ danak txalotuko dauz. Amabi gixon juan ziran Madrid'era; euretariko bat il zan, Bikuña zintzua. Bestial gorasafe an-dijena egin biañ dantsegua.

Euzkadiñr gustiak, gauñ Euzkalduna-peletakotira! Antxe batuko gara amar edo amabi mila. Batzokiak, Emakumia, Gastediak, Uri-Buru-Batzarak, gustiak aldunen itzañtutera!

Goizparki - atzalpenak

Irakuskunde-osteiko I igandia

Sendi deuna (1)

GOIZPARKIJA

Josu amabi urrendu egin zianian, euren jai-oturaz arauz Jerusalen'era igoñ ziran; eta egunañ igoñta, aigeriota, atzerakuan, Josu umia Jerusalen'era lotu zan gura-sauk uaftzeak. Oneik, lagunañtaran letofia sterik, egubeteko bidia egin leben; eta senide ta ezagun-afetaren bila asi ziran. Ezin, bafia, idoro-ta, Jerusalen'era atzera egin leben, biletan. Iru egun-buru, ara, txadonan idoro leben, irakaslen artian jezafirk, eurontzun-gadeka. Eta entzule gustiak bere senaz ta erantzukerak labofi ziran. Olan ikusirik, zurtzau egin ziran: eta ameak onen esan leutsan: "Seme, ;zer dala-ta egin dausukori? Ona, ire ateaa ta bijotz lañirik gayenbiltean eu biletan". ;Zegatik biletan ninduzben, ba? esan leutsen berak. Neure Atearen-egotia dagoñik, edo etxetako lekuñ-kañalak?

Josu senez ta adifez ta eskafez aferatzan zala dirausk Luka deunak, edo adifez aferatzan zan gifuñta sen eta eskaf ugarijago agertzen leuzala. Umiak, be, aizpago, ta sentsubaguak ona onagauñ iñan biañ dira.

Miren eta Joseba, gurasuen eredu— Jaunareniko biañkixunak ondo bafio obeto betatu lebzabala esan biañk eztago. Guraso kistaraf, be, Jaunareniko kistaraf, be, guraso kistaraf, gureñk ziaro betatu biañ dabe, ori egin ezik kistaraf zintzua, eta guraso onak ixaterek eztaga-toa.

Sendi deunañ gurasuak alkaf mate-leben, eta alkafentzako laguntzale ta zintzo-zintzuan ziran. Miren, Joseba'k, gurasuak seme-alabækak biañkixun aztunak dabe: Jaunareniko biañkixunak seme-alabækak?

Ugaztubear, basetxe-ugaztubear bijozgeasko eta askok etxetik jaurti gura ixan ebezian maiztef asko be, gauñ "Euzkalduna" pelota - lekuñan bijoztu aguña erakutsiko yaken abefkide zintzua, "gure aldunak" defuko dautse. Gure lufi-langile begiñak be, "gure aldunak" esango dautse, bata beste asko be.

Aldunak iñan ziranian, eta atzefiñan eskubetan galdu-gordian aurkitzen ziran aranzalaz-azuziak; lugun-azuziak eta abaf ta abaf aldeztunet ebaznenak, gauñ be ordukoiax dirala begiñatunet yake, ba, gauñ be aldunak dirala.

Gauñ, goxian, "Euzkalduna" pelotakotira sañtu gura daben gustijentzat, Bilbao'ko pelotakotira entzutesu ofetan eta biañ dan bestet leku ixango.

Ugaztubear, basetxe-ugaztubear bijozgeasko eta askok etxetik jaurti gura ixan ebezian maiztef asko be, gauñ "Euzkalduna" pelota - lekuñan bijoztu aguña erakutsiko yaken abefkide zintzua, "gure aldunak" defuko dautse. Gure lufi-langile begiñak be, "gure aldunak" esango dautse, bata beste asko be.

Hauñ emakume abefkida! Aguf!

BATZARA.—Datofen igandian 12'gn, efi onetatzet Bilbao'ko efki-batzadera biabdu zan aldunak bere atzalpenak emongo difuz. Danok ba esango daueran erabaki gafantziñak entzutera.

ANTZERKI-JAYA.—Antzefki-aratu lenengoko tenkadea emonaz euzkelik zintzak politika ixan zan asten. "Osaba" iru-atalduna antzestu eber eta gustiz ederto antzestu be. Antzestozin onexek iñan ziran:

"Katalin", Afietat'af Mirena Jone. "Felisa", Jauregizarat'af Joseba. "Kloko", Kaminos'af Sorñe. "Baibe", Egileof'af Taintzane. "Osabea", Egileof'af Joseba Mirena. "Onforman", Lozano'af Bifof. "Onbrailio", Santamaría'af Gergori. "Bisente", Iriba'af Joseba. "Morroia", Egileof'af Gaizka.

Atalik-atal, bakafizketa bi iñan ziran. Bata Ibañat'af Margarite neskato zolija, Durango'ko ikastetxe batetik asteleneñ etofi ziran, euren sendikuañak egin bat igaroteko añuz.

GEXORIK.—Egunokaz gexorik aurkitzen da Biziñk'at Dorota "Azkondo", ko etxagun zafa Osasuna opa.

EREKATA.—Okelariñ emetata, Durango'ko Mikel-andi, arakikak artu da; mili zortizireun eta befogetamar lauflekuñ.

LENKO URTEKO GORA-BERAK.—Iñakiñk aratz, efi-ontan, amaiak jañotza iñan ziran; erijotzak amabi, txekontzak bi. Amabi erijotzak, lengo uñtietara begirat eztzero,